

ZARZĄDZENIE NR 1/07/2024
Z DNIA 10 LIPCA 2024 ROKU

DYREKTORA
ZESPOŁU PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH W PRZEMYŚLU

W SPRAWIE WPROWADZENIA STANDARDÓW OCHRONY DZIECI
W ZESPOLE PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH W PRZEMYŚLU

Na podstawie § 5 ust. 1 Regulaminu Organizacyjnego Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 1/09/2020 Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu z dnia 14 września 2020 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu zarządzam, co następuje:

§1

Wprowadzam Standardy Ochrony Dzieci w Zespole Parków Krajobrazowych w Przemyślu w brzmieniu określonym w Załączniku do niniejszego Zarządzenia.

§2

Niniejsze Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Standardy Ochrony Dzieci w Zespole Parków Krajobrazowych w Przemyślu

WSTĘP

§ 1

Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu wprowadza niniejsze Standardy Ochrony Dzieci celem działania dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie, zapewniając że prowadzona przez niego działalność edukacyjna dzieci o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych i historyczno-kulturowych parków krajobrazowych jest zorganizowana tak, aby zapewnić dzieciom dostęp do tej edukacji w sposób dla nich bezpieczny i komfortowy, wolny od zagrożeń i zachowań nieodpowiednich, w szczególności wolny od jakichkolwiek form przemocy i dyskryminacji.

AKTY PRAWNE

§ 2

1. Akty prawne, na podstawie których oparte są Standardy Ochrony Dzieci:
 - 1) Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
 - 2) Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);
 - 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424);
 - 4) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2024 r. poz. 17);
 - 5) Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526);
 - 6) Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

SŁOWNIK POJĘĆ

§ 3

1. Ileż w Standardach Ochrony Dzieci, zwanych w dalszej części „Standardami” jest mowa o:
 - 1) **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu;
 - 2) **edukatorze** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną lub współpracującą z Zespołem Parków Krajobrazowych w Przemyślu, bez względu na formę, w tym w szczególności pracownika, praktykanta, wolontariusza, stażystę, itp., mającą w zakresie wykonywanych zadań edukację dzieci;
 - 3) **pracowniku** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną lub współpracującą z Zespołem Parków Krajobrazowych w Przemyślu, bez względu na formę, w tym w szczególności pracownika, praktykanta, wolontariusza, stażystę, itp., który z racji pełnionej funkcji lub wykonywanych zadań ma lub może mieć kontakt z dziećmi;
 - 4) **ZPKP** – należy przez to rozumieć Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu;
 - 5) **dziecku** – należy przez to rozumieć zgodnie z kodeksem cywilnym osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia;

- 6) **opiekunie dziecka** – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciela ustawowego (rodzic, opiekun prawny oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem), ale również nauczyciela;
- 7) **zgodzie opiekuna dziecka** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednej z osób, o których mowa w ust. 1 pkt. 6 niniejszego paragrafu;
- 8) **krzywdzeniu dziecka** – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:
 - a) **przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu;
 - b) **przemoc psychiczna** – powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, nieustanna krytyka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać;
 - c) **przemoc seksualna** – angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm);
 - d) **zaniedbywanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego;
- 9) **dane osobowe dziecka** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka;
- 10) **Koordynatorze** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora pracownika odpowiedzialnego za wdrożenie i przestrzeganie Standardów w ZPKP.

STOSOWANIE STANDARDÓW

§ 4

1. Podstawową zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników jest działanie dla dobra dziecka i w jego interesie. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
2. Pracownicy realizują zasady ochrony dzieci w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych ZPKP oraz swoich kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji z dziećmi określone przez Standardy obowiązują wszystkich pracowników.
4. Znajomość i zaakceptowanie Standardów jest potwierdzone podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi **załącznik nr 1** do niniejszych Standardów.
5. Rekrutacja pracowników odbywa się według obowiązujących w ZPKP przepisów wewnętrznych, przy uwzględnieniu procedury weryfikacji edukatorów stanowiącej **załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW Z DZIEĆMI

§ 5

Komunikacja z dziećmi

1. Pracownik zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnych relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
2. Każdy pracownik ma obowiązek działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.
3. Pracownik w kontakcie z dziećmi:
 - 1) zachowuje cierpliwość i odnosi się do dziecka z szacunkiem;
 - 2) unika faworyzowania dzieci;
 - 3) uważnie wysłuchuje dziecko i stara się udzielać mu odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i jego wieku;
 - 4) nie zawstydzia dziecka, nie lekceważy, nie upokarza, nie obraża;
 - 5) nie krzyczy na dziecko, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
 - 6) nie ujawnia danych osobowych dziecka i innych drażliwych informacji o dziecku osobom do tego nieuprawnionym, w tym innym dzieciom. Dotyczy to wizerunku dziecka, jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, opiekuńczej i prawnej.
4. Decyzje dotyczące dziecka powinny zawsze uwzględniać jego oczekiwania, ale również brać pod uwagę bezpieczeństwo innych dzieci.
5. Dziecko ma prawo do prywatności, odstępnie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione, a dziecko o takim fakcie powinno być jak najszybciej poinformowane.
6. Należy zadbać o to, aby być w zasięgu wzroku lub słuchu innych pracowników, lub innych osób dorosłych, w trakcie prowadzenia aktywności z dziećmi.
7. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, np. w przypadku konieczności rozmowy z dzieckiem na osobności, pracownik powinien pozostawić np. uchylone drzwi bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie w rozmowie.
8. Pracownikowi nie wolno w obecności dzieci niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym.
9. Pracownikowi nie wolno wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować groźb.
10. Pracownik zobowiązany jest do równego traktowania dzieci niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności.
11. Pracownik zobowiązany jest do zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego, etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów dzieci.
12. Pracownik nie może utrwalać wizerunków dzieci w celach prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwienie utrwalenia wizerunków dzieci osobom trzecim. Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby ZPKP, na podstawie zgody udzielonej przez opiekuna.
13. Pracownikowi zabrania się przyjmowania prezentów od dzieci i ich opiekunów. Wyjątki stanowią okazjonalne podziękowania w formie listów, dyplomów, itp.
14. Pracownik zobowiązany jest do zapewnienia dzieci, że w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo wobec konkretnego zachowania bądź słów, mogą o tym powiedzieć pracownikowi i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji/lub pomocy.

§ 6

Działania z dziećmi

1. Pracownikowi bezwzględnie zabrania się (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy):
 - 1) nawiązywać relacji romantycznych lub seksualnych z dzieckiem;
 - 2) składać dziecku propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
 - 3) proponować dziecku alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, tzw. dopalaczy).
2. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez pracownika lub pracownika przez dziecko, muszą być zgłaszane Dyrektorowi. Jeżeli pracownik jest świadkiem takich sytuacji powinien reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

§ 7

Kontakt fizyczny z dziećmi

1. Każde przemocowe zachowanie wobec dziecka jest niedozwolone. Nie można dziecka popychać, bić, szturchać, ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
2. Pracownikowi nie wolno dziecka dotykać w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Jeżeli w odczuciu pracownika dziecko potrzebuje np. przytulenia, pracownik ten powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania wobec dziecka.
3. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne, itp.
4. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeżeli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z powyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
5. Pracownik, który ma świadomość, iż dziecko doznało jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z dzieckiem, wykazując zrozumienie i wyczucie.
6. W sytuacjach udzielania pierwszej pomocy, sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych, higienicznych wobec dziecka, pracownik powinien unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to w szczególności pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. Pracownik powinien zadbać o to, aby w każdej czynności pielęgnacyjnej i higienicznej asystował mu inny pracownik.

§ 8

Kontakty poza godzinami pracy

1. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie działalności ZPKP i zakresu obowiązków pracownika.
2. Pracownik nie może zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Jeżeli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeżeli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, pracownik musi poinformować o tym Dyrektora, a opiekunowie dziecka muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeżeli dzieci i opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszelkich informacji dotyczących innych dzieci, ich opiekunów.

§ 9

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik musi być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania jego prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także jego własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać dzieci, z którymi pracownik prowadzi zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których pracownik korzysta.
2. Jeżeli profil pracownika jest publicznie dostępny, dzieci i ich opiekunowie mogą mieć wgląd w cyfrową aktywność pracownika, dlatego pracownikowi nie wolno nawiązywać kontaktów z dziećmi, z którymi ma zawodowe kontakty poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
3. W trakcie zajęć czy innych aktywności prowadzonych przez ZPKP osobiste urządzenia elektroniczne pracowników powinny być wyłączone lub wyciszone, a funkcjonalność bluetooth wyłączona.

ROZPOZNAWANIE CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

§ 10

1. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia dzieci. Przykładowe symptomy krzywdzenia zawiera **załącznik nr 4** do niniejszych Standardów.
2. W przypadku zauważenia zagrożenia pracownik zgłasza ten fakt Koordynatorowi/Dyrektorowi.
3. W przypadku zidentyfikowania oznak krzywdzenia dziecka Koordynator/Dyrektor podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując do szukania pomocy.

ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI

§ 11

Zgłaszanie nieodpowiednich zachowań

1. Zgłoszenie zaobserwowanego zagrożenia może dokonać każdy pracownik.
2. Zgłoszenia można wysyłać na adres: d.kozik@zpkprzemysl.pl
3. Pracownik przekazuje informację do Koordynatora w formie notatki służbowej, podając informacje dotyczące dziecka i jeśli ma taką wiedzę opiekuna wraz z opisem zaobserwowanej sytuacji.
4. Koordynator po przeanalizowaniu sytuacji informuje odpowiednie służby (np. MOPS, policję, prokuraturę, sąd rodzinny).
5. Jeżeli przed zgłoszeniem do Koordynatora były powzięte działania, Koordynator wypełnia kartę interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 5** do niniejszych Standardów.

§ 12

Zagrożenie życia i zdrowia dziecka

1. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 (policja) lub 999 (pogotowie).
2. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu.
3. Pracownik po zgłoszeniu zdarzenia wypełnia kartę interwencji.

§ 13

Krzywdzenie dziecka przez osobę dorosłą

1. W przypadku gdy pracownikowi zgłoszono krzywdzenie dziecka przez osobę dorosłą (opiekuna/innego dorosłego), zostaje sporządzona notatka służbowa przekazana do Koordynatora, który przekazuje ją do odpowiednich służb.
2. W przypadku zauważenia przez pracownika krzywdzenia dziecka przez opiekuna/innego dorosłego, pracownik jest obowiązany podjąć próbę przerwania zaistniałej sytuacji. W przypadku braku reakcji ze strony opiekuna/innego dorosłego, pracownik prosi o podanie informacji dotyczących danych osobowych opiekuna/innego dorosłego, celem sporządzenia notatki służbowej/karty interwencji, powołując się na niniejsze Standardy.
3. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika, wówczas osoba ta zostaje odsunięta od pracy z dziećmi (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy. Dyrektor w ciągu 5 dni od wpłynięcia informacji powołuje zespół do sprawdzenia zasadności zgłoszenia. Zespół powinien zakończyć pracę i przedstawić jej wyniki, nie później niż 14 dni od dnia wpłynięcia informacji.
4. W przypadku potwierdzenia informacji o krzywdzeniu dziecka, Dyrektor ma możliwość udzielenia kary porządkowej pracownikowi zgodnie z Kodeksem pracy (w przypadku osoby zatrudnionej na umowę o pracę) lub może podjąć decyzję o rozwiązaniu umowy (w przypadku innych form zatrudnienia).
5. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby.
6. Jeżeli osoba, która dopuściła się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniona przez ZPKP, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy podmiotowi trzeciemu nakazać wskazanie innej osoby celem wykonania usługi, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z instytucją współpracującą lub podmiotem świadczącym usługi na rzecz ZPKP.
7. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
8. W przypadku, gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§ 14

Krzywdzenie przez rówieśnika/rówieśników

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko podczas działań edukacyjnych prowadzonych przez ZPKP należy zwrócić uwagę opiekunowi grupy/dziecka na zaistniałą sytuację (np. rodzicowi, nauczycielowi, osobie pod której opieką dzieci pozostają w czasie zajęć), który z racji opieki nad grupą/dzieckiem podejmie próbę wyjaśnienia sytuacji. Należy przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą z każdym z dzieci osobno w obecności opiekuna, starając się wyjaśnić przyczyny. Pracownik ma obowiązek sporządzić notatkę służbową i wypełnić kartę interwencji (osobno dla osoby krzywdzonej i krzywdzącej), które niezwłocznie (maksymalnie w ciągu 3 dni) powinien przekazać Koordynatorowi.
2. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy podjąć interwencję także w stosunku do tego dziecka.

3. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
4. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej 17 lat, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

§ 15

Zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka

1. Wszelka dokumentacja (m.in. notatki służbowe, zawiadomienia, karty interwencji), dotycząca ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka przechowywana jest przez Koordynatora do czasu zakończenia danej sprawy.
2. Dokumentację przechowuje się przez okres 5 lat od dnia zakończenia danej sprawy, zgodnie z Jednolitym Rzeczowym Wykazem Akt.
3. Dokumentację, o której mowa w ust. 1 należy chronić przed dostępem osób nieuprawnionych.

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW

§ 16

1. Dyrektor wyznacza Koordynatora odpowiedzialnego za stosowanie i monitorowanie stosowania Standardów oraz informuje o wyznaczonej osobie pozostałych pracowników.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały jej naruszenia, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba, o której mowa w ust. 1, przeprowadza wśród pracowników, raz na dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi **załącznik nr 6** do Standardów.
4. W anonimowej ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w ZPKP.
5. Osoba, o której mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania ankiet wypełnionych przez pracowników. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi.
6. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów.

PRZEPISY KOŃCOWE

§ 17

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Standardy są dostępne dla pracowników, dzieci i ich opiekunów.

Oświadczenie

Niniejszym oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w Zespole Parków Krajobrazowych w Przemyślu (Standardami Ochrony Dzieci) i deklaruję, że będę ich przestrzegać.

Miejscowość, data	
Imię i nazwisko pracownika	
PESEL pracownika	
Czytelny podpis pracownika	

Procedura weryfikacji edukatorów

1. ZPKP dba, aby zatrudnieni edukatorzy posiadali odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz byli dla nich bezpieczni. Aby zweryfikować powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, ZPKP może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
 - 1) wykształcenia,
 - 2) kwalifikacji zawodowych,
 - 3) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki,
 - 4) referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia lub kontaktu do osoby/osób które takie referencje mogą wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest pisemna zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie tych danych nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
2. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona, przed nawiązaniem z edukatorem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem edukatora do innej działalności związanej z pracą z dziećmi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane edukatora są zamieszczone w **Rejestrze z dostępem ograniczonym** lub **Rejestrze osób**, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr.
3. Pozyskane informacje, o których mowa w ust. 2 należy utrwalić w formie wydruku i załączyć do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczanej do działalności związanej z pracą z dziećmi. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr. Przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze.
4. Osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z pracą z dziećmi, przedkłada ZPKP informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
5. Osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z pracą z dziećmi, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, przedkłada ZPKP informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
6. Osoba, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności związanej z pracą z dziećmi składa ZPKP oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

Jeżeli prawo ww. państwa nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa. A w przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba składa ZPKP oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z edukacją dzieci, lub z opieką nad nimi.

Oświadczenia o których mowa powyżej składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Pozyskane informacje oraz oświadczenia ZPKP załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z pracą z dziećmi.

7. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona pobiera od edukatora oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci, którego wzór stanowi **załącznik nr 3** do Standardów.

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania
podstawowych zasad ochrony dzieci**

Niniejszym oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w Zespole Parków Krajobrazowych w Przemyślu (Standardami Ochrony Dzieci) i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Miejscowość, data	
Imię i nazwisko kandydata	
PESEL kandydata	
Czytelny podpis kandydata	

Formy krzywdzenia dzieci oraz symptomy pozwalające na ich rozpoznanie

Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja Światowej Organizacji Zdrowia, WHO).

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

1. **Przemoc fizyczna** to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
 - 1) Formy przemocy fizycznej:
 - a) popychanie,
 - b) szarpanie,
 - c) policzkowanie,
 - d) szczypanie,
 - e) kopanie,
 - f) duszenie,
 - g) bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami,
 - h) oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi,
 - i) użycie broni, ostrych narzędzi.
 - 2) Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:
 - a) ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
 - b) okrągłe punktowe poparzenia,
 - c) opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
 - d) skarpetkowe odparzenia,
 - e) siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.
 - 3) Pośrednio obserwowane zachowanie dziecka:
 - a) lęk przed rozebraniem się,
 - b) lęk przed dotykiem drugiej osoby,
 - c) strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
 - d) nadmierna apatia lub agresja,
 - e) noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.
2. **Przemoc psychiczna** to chroniczna, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.
 - 1) Formy przemocy psychicznej:
 - a) niedostępność emocjonalna,
 - b) zaniedbywanie emocjonalne,
 - c) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
 - d) nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
 - e) niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem,
 - f) agresja słowna, grożenie, lekceważenie, zastraszanie, wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie.
 - 2) Objawy przemocy psychicznej:
 - a) zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
 - b) psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy),

- c) moczenie i zanieczyszczanie się,
 - d) bóle mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
 - e) brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
 - f) depresja, fobie, lęki,
 - g) zachowanie destrukcyjne,
 - h) kłopoty z kontrolą emocji,
 - i) poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
 - j) problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.
3. **Przemoc seksualna** to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi, społecznymi. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności i władzy.
- 1) Formy przemocy seksualnej:
 - a) prezentowanie treści o tematyce pornograficznej,
 - b) robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży,
 - c) komentowanie dziecka w sposób erotyczny,
 - d) proponowanie relacji intymnych,
 - e) dotykanie w miejscach intymnych,
 - f) zmuszanie do oglądania nagości i/lub dotykania przez dziecko, ocieranie, kontakty oralne.
 - 2) Konsekwencje przemocy seksualnej:
 - a) somatyczne:
 - infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego,
 - urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność,
 - urazy około odbytowe i pochwy,
 - ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych,
 - upławy,
 - infekcje jamy ustnej,
 - urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,
 - infekcje przenoszone drogą płciową, np. weneryczne, grzybicze, HIV,
 - niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu,
 - spadek apetytu,
 - trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem,
 - cięży,
 - b) poznawcze, emocjonalne, behawioralne:
 - zbytnia erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,
 - prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników,
 - zachowania masturbacyjne,
 - erotyczne rysunki lub zabawy dziecka,
 - zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne,
 - zaburzenia przyjmowania pokarmu,

- u małych dzieci zachowania o charakterze regresywnym, takie, jak moczenie się, ssanie palca, kiwanie,
- izolowanie się, zamykanie się w sobie,
- lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek,
- lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,
- zachowania agresywne i/lub autodestrukcyjne, np. próby samobójcze, samobójstwa,
- nadpobudliwość ruchowa,
- poczucie winy, krzywdy.

4. **Zaniedbywanie** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

1) Objawy zaniedbania:

- a) częsta absencja w szkole lub przedszkolu,
- b) wagarowanie,
- c) brak przyborów szkolnych,
- d) ubiór nieadekwatny do pory roku,
- e) niedożywienie,
- f) zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
- g) pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci),
- h) niedbanie o higienę snu i odpoczynku,
- i) apatia, bierność.

Karta interwencji

Miejscowość, data	
Imię i nazwisko dziecka	
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)	
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia	
Opis podjętych działań, innych niż interwencja (data, działanie)	
Spotkania z opiekunem/opiekunami dziecka (data, opis spotkania)	
Forma podjętej interwencji (zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, inny rodzaj interwencji)	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję i data interwencji)	
Wyniki interwencji (działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli ZPKP uzyskało informacje)	

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Dzieci

Czy znasz Standardy Ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w ZPKP?	
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?	
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?	
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?	
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem?	